

SÉTA A PARLAMENTI MUZEUMBAN

Május közepén nyitják meg és külön kiállításon bemutatják az elmúlt száz év politikai karikatúráit

Egy időben sokan lelkesedtek azért az ideért, hogy törvényhozó testületünk bucsuzzék el a dunaparti palotától, telepedjék át a régi képviselőházba, a parlament épületében pedig monumentális muzeumot rendezzenek be az elmúlt magyar ezer év alkotmányjogi kincseiből. Ha jó volt a Sándor-utcai ház egy Kossuthnak, egy Deáknak, bizonyára a mostani törvényhozóknak is megfelel, — mondták a gondolat rajongói. A félcelekvések mai korszakában azonban csak annyi valósult

ritkaság, Wells azonban ezt is ingyen adta a magyar nemzetnek. Almási Balogh Dezső bőkezűsége is dusan gazdagította a Kossuthszobát. Számos Kossuth-ereklyét hajszolt fel Amerikában s odaajándékozta a parlamenti muzeumnak. Ez a nemes buzgóság jelentős pénzbe került, mert Amerikában — ha szabad ezzel a profán kifejezéssel élni — napi tőzsdei ára van a Kossuth-relikviáknak. Tulajdonosai a tengeren ma is példásan megbecsülik a magyar szabadságharc atyját és a demokrácia lánglelkű világapostolát s nagy becsben tartanak minden emléket, ami Kossuth Lajosra vonatkozik.

És mennyi Kossuth-level egy halomban! Nagy kár, hogy nem lehet valamennyit közszemlére tenni. Ehhez valóban csak a parlament egész épülete volna méltó keret. Így is azonban több írása áll majd közszemlén a vitrinekben. Az egyik sarokban Horvay szobrászművész ajándéka áll: newyorki Kossuthszobrának modellje.

A következő teremben élénk tárulnak a negyvennyolcas idők, a reformkorszak történelmi értékű emlékei. Roskovics Ignác Erdély unióját ábrázoló nagyméretű festményének vázlata a falon, a parketten pedig az a negyvennyolcas fotelgarnitúra, amelyen az első magyar minisztérium tagjai ültek. Mind-egyik széken ott van az illető miniszter neve. Itt kapnak helyet a negyvennyolcas idők nyomtatványai, a Nemzeti Dal és a híres Tizenkét Pont eredeti első példányai, a Batthyány-minisztérium aktái. Sok ereklye külön terembe szorult, ahol kedvükre buvárokodhatnak a kutatók. Együtt találják mindazt, ami eddig metszetben, litográfiában és írásban szerteszét volt az ország különböző könyvtáraiban. Itt lesznek a híres követi utasítások és jelentések

hogy a magyar alkotmány értékeit és érdekességeit minél közelebb hozzák a mai generációhoz. Már meg is vásárolták a koronázási filmet s hamarosan be is mutatják a közönségnek.

Ebben a muzeumban őrzik Bethlen István grófnak több mint száz diszpolgári oklevelét. Vass József nyolc diszpolgári oklevele jutott a muzeumnak. Idekerült Gaál Gastonnak az az arcképe is, amely szaketben ábrázolja az egykori házelnököt. Gaál Gaston ugyanis azóta diszmagyarban vonult be a Ház elnökeinek a galériájába, amely tudvalevően a képviselőház elnöki fogadótermében van.

Két egyszerű fejfa is helyet talált a parlamenti muzeumban. Désy Zoltán harctéri sírjáról hozták haza. Az egyik akkor került a sírjára, amikor elesett, a másikat a Hutiray-zászlóalj állította sírdombjára, amikor a terület visszafoglalták az oroszoktól. Ezen az utóbbi fejfán ez a felírás olvasható:

„M. kir. 22/1. Hutiray-zászlóalj.

Három hónap mulva ugyanott állt bosszút érted régi zászlóaljad, hol hazánk egyik legnagyobb fia veszett el benned.“

Nem messze a két sírkeresztől Tisza István képe mered a szemlélőre: Ziegler Károly festménye, amely harctéri fedezékben ábrázolja a tragikus véget ért államférfiut.

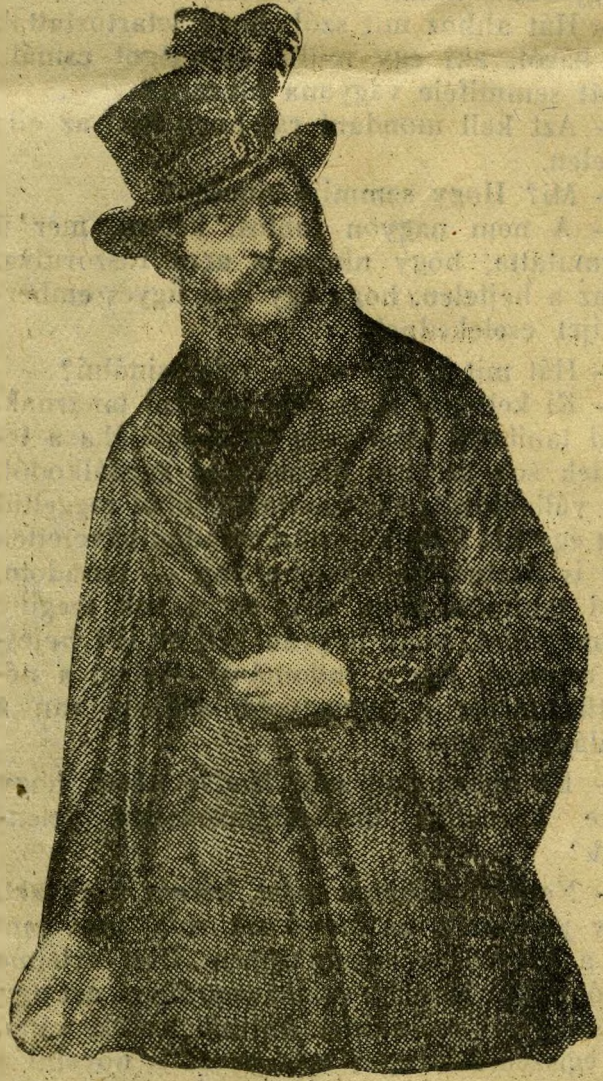
Fent a félemeleten egymás mellett sorakoznak a termekben a kiegyezés korszakának, Tisza Kálmán, Bánffy Dezső báró, Széll Kálmán, Tisza István gróf, a koalíció korának relikviái. Az egyik terem falait teljesen bebo-

cai képviselőházban ült és sok más ereklye. Az íróasztal mellett pedig a bőrkarosszék, amelyben meghalt. Az asztalon ugyanugy, amint közvetlenül halála előtt letette, ott buslakodik a szivarcsutkjája. A falon a halotti maszkja és felette Kossuth Lajos ciprusága...

Ebben a teremben mindenkinek le kell vennie kalapját, mert a magyar közéleti erkölcs apoteozisa.

Sajnos, a parlamenti muzeum még messze van attól, hogy komplett legyen. A magyar társadalom azonban bizonyára felbuzdul az eddigi mecénások példáján, s ha van ilyen tárgy ereklyéje, készségesen elküldi a legújabb muzeumnak. Már csak azért is helyesen teszi, hogy külföldi látogatóink messzi földre vigyék el a hírét a magyar politikai közélet történelmi hírességű emlékeinek.

Bagyó János dr.

Kossuth Lajos Bostonban készült arcképe

meg az öltetből, hogy a parlament egyik traktusában hajlékot kap olyan muzeum, amely nagy vonásokban bemutatja alkotmányjogunk fejlődésének történetét. Ezzel beköltözik a mult is abba a gotikus palotába, ahol a jelen harcait vívják a politika porondján.

Scitovszky Béla alapozta meg a parlamenti muzeumot házelnök korában. Hollós Bálint dr. képviselőházi elnöki tanácsos kapott megbízást az elgondolás megvalósítására, aki azóta szakadatlanul dolgozik és igen jelentős részben személyi érdeme, hogy a muzeum a parlamentáris gondolat híveinek igazi öröme, nagyjában elkészült és május közepe táján már meg is nyílnak.

A parlament épületének felsőházi traktusán jelölték ki helyet az ország legújabb muzeumának. Tizenhat helyiségben sorakozik a sok becses relikvia, egyrészt a földszinten, másrészt a félemeleten. Egyik-másik terem már teljesen berendezetlen várja a látogatókat. Jelentősen hozzájárult az értékes anyag felhalmozásához a belügyminiszteri rendelet, amely arra kötelezte az ország összes vármegyei könyvtárakat és hasonló intézményeit, hogy a parlamenti muzeumnak adják át alkotmányjogi és politikai vonatkozású kincseiket. Így került a többi között az új muzeumba az aranybulla facsimiléje is, amelynek eredetijét az esztergomi primási muzeumban őrzik.

Teljesen rekonstruálták Kossuth Lajos turini lakószobáját. Gabriel Wells, a magyar származású amerikai kiadó és mecénás szerezte meg és küldte a parlamenti muzeumnak Kossuth Lajos íróasztalát Több emléket országos gyűjtésből vásároltak meg Kreith grófi családtól. A terem falát, a főváros adományaként, a többi között Linek Lajos festménye ékesíti, amely Kossuth Lajost halálos ágyán ábrázolja. Ott van Kossuth Lajos távcsöve, csakugy, mint herbárium, turini könyvtárának egy része, Cegléd város közönségéhez intézett politikai végrendeletének eredeti kézírata és egész sor más Kossuth-ereklye. Külön érdekessége a teremnek egy kis bronzszobor, melyet szintén Wells ajándékozott a muzeumnak. Amerikában készült, s bár magyar ruhában ábrázolja Kossuth Lajost, lengyel sapkát tart a kezében. Csekély száz fontba került a szobrocska, mert nagy

*Tudj nem hiszem hogy majd vége lett, kiburgosnak, tudósia ha allhatna...
nem is a más id hasonló aranyjelen van, is tudósia arany is fejűk igyeke...
mik történetek
Igen mind az barátság adja az ig barátság dőket a fejűk nemestnek!
adja neki oris is allhatatóságát hogy a halománig...
adja effa belátást is egyet is... hogy — barátság legyen! Igen mind fejűk...
his barátság at*

Deák

Deák Ferenc egyik levelének zárószórai

is. Ellenben közszemlén marad az a menükártya, amelyet a magyar országgyűlés két Háza készítettett 1882-ben a Munkácsy Mihály tiszteletére rendezett bankettre. Munkácsy Mihály palettáját ábrázolja és hátlapját a halhatatlan festőművész önkarikaturája ékesíti.

Legtágasabb a következő terem, ahol az ünnepélyes megnyitás kapcsán kiállítják az elmúlt száz év karikatúra-termését. Időről-időre rendeznek majd kiállításokat ebben a teremben, mindig más és más tárgykörből, s azt is tervbe vették, hogy a mostani politikások tartanak majd előadást a régiokról. Szavakat diapozitívokkal, hangos filmmel, gramofonnal fogják élnikíteni, mert az a cél,

ritják Márk Lajos vázlatai a milleneumi bevonulásról. Egy fénykép különösen érdekes. Azt a „cinkotai hét magyart“ ábrázolja, akik Madarász Józseffel az élükön lefotografálták magukat annak a cselekedetüknek kidomborítására, hogy nem vettek részt I. Ferenc József koronázásán.

Külön terem jutott Deák Ferencnek. Ez a közéleti puritánság szentélye. Egyszerű asztalok, székek, vaságy, szekrények, ruhafogas, rajta kopott ruha és fekete kalap, amelyet Kiss Jánostól vásárolt Deák Ferenc Pesten, miként azt a belső borszalag cégjelzése mutatja. Itt vannak Deák Ferenc iskolai bizonyítványai, ügyvédi oklevele, kézi patikája, receptjei, az a pad is, amelyen a Sándor-ut-

Podmaniczky Frigyes báró karikatúrája 1847-ből

(Berényi Ferenc gróf rajzolta a báró egyik országgyűlési beszéde alkalmából)

„Frigyes felkel“

„Beszéd közben egy fekete felleget pillant meg“

„A fekete felleget az új rendszerre ráismer és ez ellen küssé kikel“

„A fekete felleget elosztván, Frigyes leül“